

Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

TURVAPAikka-,
MAAHANMUUTTO- JA
KOTOUTTAMISRAHASTO

Euroopan unionin tuella

Tietoa turvapaikkaprosessista

Ilman huoltajaa olevat lapset

Ohjeita materiaalin käyttäjälle

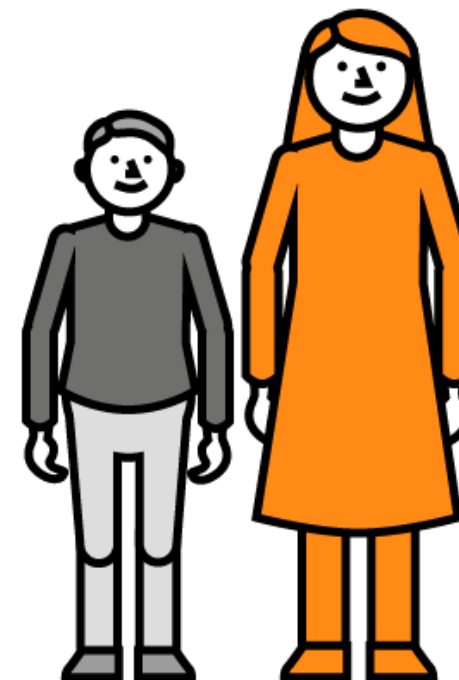
- Tämä materiaali on tarkoitettu työkaluksi vastaanottokeskuksen työntekijälle, joka kertoo lapselle turvapaikkaprosessiin liittyvistä asioista.
- Myös edustajat voivat hyödyntää materiaalia keskustellessaan lapsen kanssa turvapaikkaprosessista.
- Materiaalia tulee käyttää soveltaen, sillä jokaisen lapsen tilanne on yksilöllinen. Esimerkiksi Dublin-prosessista tai ikätutkimuksesta kertovat kohdat eivät koske kaikkia lapsia.
- Materiaalia ei ole tarkoitus käydä läpi kerralla, vaan kahdessa osassa: toinen osa ennen puhuttelua ja toinen puhuttelun jälkeen.
- On hyvä varata jokaisella kerralla aikaa myös lapsen kysymyksille.
- Materiaali sisältää perustietoa. Lisätietoa eri aiheista saa Maahanmuuttoviraston verkkosivuilta migri.fi.

OSA1

**Kuka on edustaja?
Miten hakemuksen käsittely etenee?
Mikä on puhuttelu?**

Edustaja

- Suomessa lapset (alle 18-v) eivät voi hoitaa viranomaisasioita yksin.
- Käräjäoikeus määrää sinulle edustajan.
- Tapaat edustajasi vastaanottokeskuksessa. Sinun mielipidettäsi kysytään, kun sinulle valitaan edustaja.
- Edustaja hoitaa asioita, joita yleensä lapsen huoltaja hoitaisi.
- Edustajan tehtävä on ajaa sinun etuasi.
- Edustaja ei saa kertoa sinun asioistasi muille ilman sinun lupaasi.
- Edustajalla voi olla useita lapsia, joiden edustajana hän toimii.

Mitä edustaja tekee?

- Edustaja selvittää sinun mielipiteesi asioihin sekä varmistaa, että viranomaiset ottavat sen huomioon.
- Edustaja kertoo viranomaisille myös oman näkemyksensä siitä, mikä on sinun etusi mukaista eri tilanteissa.
- Edustaja antaa sinulle tietoa oikeuksistasi ja velvollisuuksistasi turvapaikkaprosessissa.
- Edustaja on mukanasasi, kun tapaat viranomaisia, esimerkiksi Maahanmuuttovirastossa tai poliisilla.
- Edustaja hankkii sinulle tarvittaessa oikeudellisen avustajan.
- Jos olet alle 15-vuotias, edustaja allekirjoittaa sinun puolestasi sopimukset, hakemukset ja pöytäkirjat, jotka koskevat sinua.

Mitä edustaja ei tee?

- Edustaja ei huolehdi sinun päivittäisestä hoidostasi ja kasvatuksestasi. Edustaja ei esimerkiksi saata sinua kouluun, lääkäriin tai harrastuksiin. Nämä ovat vastaanottokeskuksen tehtäviä.
- Edustaja ei myöskään puutu vastaanottokeskuksen sisäisiin sääntöihin ja käytäntöihin.
- Edustaja ei lainaa sinulle rahaa tai osta sinulle tavaroita.
- Edustaja ei järjestä sinulle harrastuksia tai vapaa-ajan toimintaa.
- Edustaja ei voi ottaa sinua luokseen asumaan.
- Edustaja ei tee päätöstä sinun oleskeluluvastasi, vaan sen tekee Maahanmuuttovirasto.

Mitä turvapaikan hakeminen tarkoittaa?

- Turvapaikan hakeminen tarkoittaa sitä, että pyydät Suomesta oleskelulupaa, koska et ole turvassa kotimaassasi. Oleskelulupa tarkoittaa lupaa asua maassa.
- Olet tehnyt turvapaikkahakemuksen poliisilla tai rajaviranomaisen luona.
- Hakemuksesi on siirtynyt Maahanmuuttovirastoon. Se tekee oleskelulupapäätökset Suomessa.
- Alaikäisten hakemukset ovat etusijalla ja ne pyritään tutkimaan nopeasti.

Keitä liittyy turvapaikkahakemuksen käsittelyyn?

- Maahanmuuttovirasto tutkii hakemuksesi ja tekee siihen päätöksen.
- Poliisilla voi tehdä hakemuksen ja poliisi voi myös antaa päätöksiä tiedoksi.
- Edustaja auttaa sinua viranomaisten kanssa. Hän on mukanasasi, kun tapaat viranomaisia. Häneltä voit aina kysyä neuvoa.
- Edustaja voi hankkia sinulle oikeudellisen avustajan, jos se on hänen mielestään tarpeen.
- **Vastaanottokeskus ei osallistu turvapaikkahakemuksesi käsittelyyn.** Jos sinulla on kysyttävää hakemuksestasi, kysy asiasta edustajaltasi.

Miten sinun pitää toimia viranomaisten kanssa?

- Osallistu tapaamisiin, joihin sinut kutsutaan.
- Auta selvittämään hakemukseesi liittyvät asiat. Puhu totta ja vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin.
- Kerro oikeat henkilötietosi eli nimi, syntymäaika ja -paikka, kansalaisuus sekä perheesi tiedot.
- Jos sinulla on henkilöllisyystodistus, näytä se viranomaisille.
- Jos sinulla on kirjallisia todisteita hakemuksesi tueksi, anna ne edustajallesi. Hän toimittaa ne Maahanmuuttovirastoon.
- Kerro vastaanottokeskukseen ja edustajallesi puhelinnumerosi ja jos numerosi muuttuu. Vastaa, jos sinulle soitetaan.

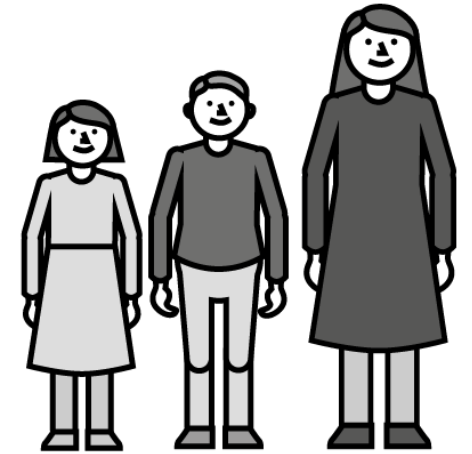
Tärkeää tietää

- Kaikilla asiaasi käsittelevillä aikuisilla on **salassapitovelvollisuus**. Tämä tarkoittaa, että he eivät saa kertoa työssään kuulemiaan asioita ulkopuolisille. Salassapitovelvollisuus koskee vastaanottokeskuksen työntekijöitä, edustajaasi, oikeudellista avustajaasi, tulkkeja ja viranomaisia.
- Tapaamisissa sinulla on aina oikeus **tulkkaukseen**. Tulkki on henkilö, joka puhuu suomen lisäksi kieltä, jota sinä ymmärrät. Tulkki voi toimia myös puhelimen tai videon kautta. Tulkit eivät saa ottaa kantaa tulkattaviin asioihin, he vain tulkaavat kertomasi asiat kielestä toiseen.
- Jos olet yli 12-vuotias, viranomaisten on aina **kuultava sinua** asioissa, jotka koskevat sinua.
- Jos et tiedä, **missä huoltajasi ovat**, Maahanmuuttovirasto voi yrittää etsiä heitä. Aina etsiminen ei ole mahdollista. Jos et halua, että huoltajiasi etsitään, kerro asiasta edustajallesi.

Joskus hakemuksesi voidaan tutkia toisessa maassa

- Vaikka olet pyytänyt turvapaikkaa Suomesta, voi olla, että hakemuksesi käsitellään jossakin toisessa maassa.
- Hakemuksesi voidaan tutkia vain yhdessä ns. Dublin-asetusta noudattavista maista.
- Kerro viranomaisille, jos:
 - sinulla on perheenjäseniä tai sukulaisia jossakin Dublin-maassa;
 - olet jo ollut jossakin muussa Dublin-maassa;
 - sinulta on otettu sormenjäljet jossakin toisessa Dublin-maassa;
 - olet jo hakenut turvapaikkaa jossakin toisessa Dublin-maassa.
- Näiden syiden perusteella sinut voidaan siirtää toiseen Dublin-maahan. Hakemuksesi käsitellään tämän jälkeen siinä maassa.
- Sinua ei voida siirtää toiseen Dublin-maahan, jos se ei ole etusi mukaista.

Dublin-maita ovat:

Alankomaat, Belgia, Bulgaria,
Espanja, Irlanti, Islanti, Italia,
Itävalta, Latvia, Liechtenstein,
Liettua, Luxemburg, Kreikka,
Kypros, Malta, Norja,
Portugali, Puola, Ranska,
Romania, Ruotsi, Saksa,
Slovakia, Slovenia, Suomi,
Sveitsi, Tanska, Tšekki, Unkari,
Viro ja Yhdistynyt
Kuningaskunta

Mikä turvapaikkapuhuttelu on?

- Turvapaikkapuhuttelu on tärkein tapaaminen hakemuksesi kannalta.
- Puhuttelussa selvitetään, miksi haet turvapaikkaa Suomesta ja mikset voi palata kotimaahasi.
- On tärkeää, että valmistaudut puhutteluun hyvin. Edustajasi auttaa sinua asiassa.
- Maahanmuuttovirasto lähettää sinulle kutsun puhutteluun. Käy kutsu ja sen mukana tullut ohje läpi yhdessä edustajasi kanssa.

Keitä puhuttelussa on paikalla?

- Edustaja on sinun mukana puhuttelussa.
- Myös oikeudellinen avustajasi voi olla paikalla.
- Edustaja tai avustaja eivät voi vastata kysymyksiin sinun puolestasi. He voivat kuitenkin neuvoa sinua puhuttelun aikana.
- Sinua haastattelee Maahanmuuttoviraston työntekijä. Häntä kutsutaan puhuttelijaksi.
- Paikalla on tulkki, joka puhuu kieltä, jota sinä ymmärrät. Tulkki voi myös tulkata puhelimen tai videon välityksellä. Kerro, jos et ymmärrä tulkkia.
- Tarvittaessa sinulla voi olla mukana tukihenkilö. Hän ei voi osallistua asioiden käsittelyyn puhuttelussa.
- **Kaikilla paikalla olevilla aikuisilla on salassapitovelvollisuus** eli he eivät saa kertoa puhuttelussa kuulemiaan asioita ulkopuolisille.

Mitä puhuttelussa tapahtuu?

- Tapaat edustajasi paikan päällä Maahanmuuttovirastossa. Puhuttelija hakee sinut ja edustajasi odotustilasta.
- Siirrytte huoneeseen, jossa saatte rauhassa keskustella. Huoneessa on turvallisuuden vuoksi valvontakamera. Se ei nauhoita keskustelua.
- Puhuttelija kertoo aluksi, mitä puhuttelussa tapahtuu. Voit kysyä, jos sinulla on jotain kysymyksiä.
- Puhuttelija kysyy sinulta kysymyksiä. Saat myös vapaasti kertoa omista kokemuksistasi. Muista kertoa, jos jokin asia pelottaa sinua tai sinua on kohdeltu ikävästi.
- Puhuttelu tallennetaan. Lisäksi puhuttelija kirjoittaa tietokoneelle ylös, mitä puhuttelussa sanotaan. Muistiinpanoja kutsutaan pöytäkirjaksi. Puhuttelun lopuksi tarkistetaan, että kirjatut asiat ovat oikein. Pöytäkirja tulostetaan ja allekirjoitetaan ja siitä annetaan kopio edustajallesi.

Mitä puhuttelussa kysytään?

- Henkilötietosi: nimi, syntymäaika, kotipaikka, kansalaisuus, perheesi tiedot
 - Minkälaista elämäsi oli kotimaassa?
 - Miten olet tullut Suomeen, mikä on ollut matkareittisi?
 - Miksi olet lähtenyt kotimaastasi?
 - Miksi et voi palata kotimaahasi?
- Lisäksi kaikilta hakijoilta kysytään, miten he suhtautuvat maasta poistamiseen ja maahantulokieltoon, jos heille tehdään kielteinen päätös.
Tämä ei tarkoita, että sinulle tehdään kielteinen päätös. Lain mukaan asiaa on kysyttävä kaikilta.

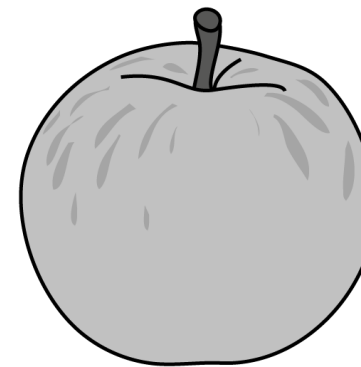

Mitä sinulta odotetaan?

- Puhu totta.
- Kerro asioista niin tarkasti kuin voit.
- Jos et muista tai tiedä jotain, sano ettet muista tai tiedä. Älä keksi vastauksia.
- On tärkeää, että kerrot myös asioista, joista sinun voi olla vaikeaa puhua. Niillä voi olla iso merkitys päätöksen kannalta.
- Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin.
- Voit aina kysyä, jos et ymmärrä jotain asiaa tai kysymystä tai mitä sinulta odotetaan.

Käytännön asioita

- Vastaanottokeskus huolehtii, että sinulla on mukana eväitä tai lounasrahaa.
- Jos tarvitset lääkkeitä päivän aikana, muista ottaa ne mukaan.
- Yritä levätä hyvin ennen puhuttelua ja syödä aamulla aamupalaa.
- Vastaanottokeskus huolehtii, että pääset puhuttelupaikalle. Ovella voidaan tehdä turvatarkastus.
- Puhuttelun aikana pidetään taukoja. Voit aina pyytää taukoa.

OSA 2

**Päätöksen odottaminen
Millaisen päätöksen voit saada?**

Mitä tapahtuu puhuttelun jälkeen?

- Voit tarvittaessa käydä puhuttelupöytäkirjan edustajasi kanssa läpi.
- Jos unohdit kertoa jostain tärkeästä asiasta puhuttelussa, edustajasi voi lähettää Maahanmuuttovirastoon lisäselvityksen.
- Puhuttelussa saat arvion siitä, milloin hakemukseesi tulee päätös. Odota rauhassa.
- Hakemuksesi pitää ratkaista 6 kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä. Jos päätöstä ei voida tehdä tässä ajassa, edustajasi saa asiasta ilmoituksen ja arvion siitä, milloin päätös tulee.

Ikätutkimus

- Voi olla, ettei sinulla ole passia tai muuta virallista henkilöllisyystodistusta, josta ikäsi voitaisiin tarkistaa. Tällaisessa tilanteessa ikää yleensä selvitetään tarkemmin, esimerkiksi ikätutkimuksella.
- Ikätutkimus tehdään vain, jos Maahanmuuttovirasto arvioi sen tarpeelliseksi.
- Sinulta ja edustajaltasi pyydetään suostumus tutkimukseen. Jos kieltäydyt tutkimuksesta ilman hyväksyttävää syytä, sinut katsotaan täysi-ikäiseksi.
- Tutkimus tehdään lääkärin vastaanotolla. Edustajasi saa olla paikalla.
- Lääkäri haastattelee sinua ja ottaa röntgenkuvat hampaistasi ja ranteestasi. Tutkimus ei kestä kauan eikä se satu.
- Asiantuntijat antavat iästäsi lausunnon.
- Jos olet lausunnon mukaan alaikäinen, mikään ei muutu.
- Jos sinut todetaan täysi-ikäiseksi, muutat aikuisten vastaanottokeskukseen ja sinua kohdellaan siitä eteenpäin aikuisena turvapaikanhakijana. Edustajasi tehtävä päättyy.

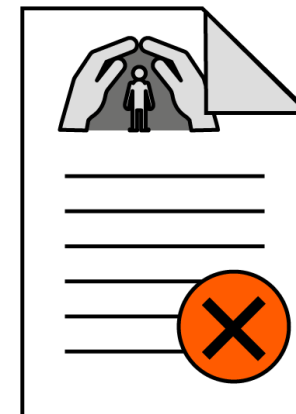
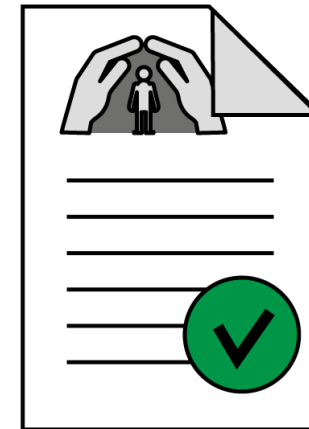
Kielianalyysi

- Kielianalyysin tarkoituksena on selvittää, oletko kotoisin siltä alueelta, josta kerrot olevasi.
- Analyysissä sinua pyydetään puhumaan 15 minuuttia ja puheesi nauhoitetaan.
- Tämän jälkeen asiantuntija kuuntelee puheesi ja tekee arvion siitä, mistä olet kotoisin.
- Kielianalyysi voidaan järjestää samalla kertaa puhuttelun kanssa tai erillisellä tapaamisella.

Millaisen päätöksen voit saada?

- Turvapaikkahakemukseen voi saada myönteisen tai kielteisen päätöksen.
- Myönteinen päätös tarkoittaa, että saat oleskeluluvan ja jäädä Suomeen.
- Kielteinen päätös tarkoittaa, että et saa oleskelulupaa ja sinun pitää palata kotimaahasi.
- Jos et ole tyytyväinen Maahanmuuttoviraston päätökseen, voit valittaa siitä hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus tutkii, miten Maahanmuuttovirasto on tehnyt päätöksen ja tarvitseeko asiaasi käsitellä uudelleen.

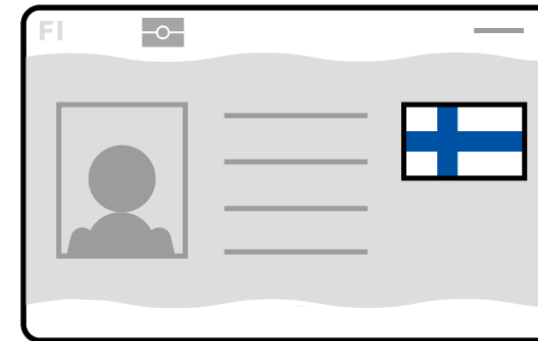

Myönteinen päätös

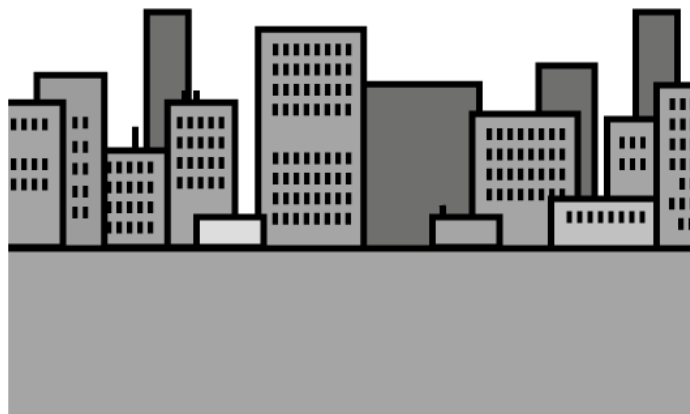
Tärkeitä asioita

- Saat päätöksen mukana **oleskelulupakortin**. Älä kadota korttia. Se todistaa, että sinulla on oikeus olla Suomessa.
- Edustajasi pysyy samana, jos se on mahdollista. **Edustaja** on apunasi aina siihen asti, kunnes täytät 18 vuotta. Hän auttaa sinua hoitamaan asioita eri viranomaisten kanssa.
- Saat automaattisesti **henkilötunnuksen**. Se on numerosarja, joka koostuu syntymäajastasi ja muista numeroista. Tarvitset henkilötunnusta usein, esimerkiksi kun asioit eri viranomaisten kanssa.
- Lain mukaan sinulla pitää olla voimassa oleva **matkustusasiakirja**. Voit hakea sitä Maahanmuuttovirastosta. Edustaja auttaa sinua asiassa.
- Jos et ole tyytyväinen Maahanmuuttoviraston päätökseen, **voit valittaa** siitä. Kysy lisää edustajaltasi.

Muutto kuntaan

- Kun olet saanut myönteisen päätöksen, siirryt kunnan asukkaaksi.
- Yhdessä vastaanottokeskuksen työntekijän ja edustajasi kanssa mietitte, mikä olisi sinulle paras asuinpaikka vastaanottokeskuksen jälkeen. Sinua ja toiveitasi kuunnellaan, kun asiasta päätetään.
- Kunnan asukkaana tapaat uusia viranomaisia. Edustaja on sinun mukana tapaamisissa ja auttaa sinua asioiden hoitamisessa.

Perheenyhdistäminen

- Kun olet saanut oleskeluluvan, perheenjäsenesi voi hakea oleskelulupaa Suomesta perhesiteen perusteella.
- Edustaja neuvoo sinua perheenyhdistämisasiassa.
- Lain mukaan sinun pitää pystyä elättämään perheesi Suomessa. Tätä ei edellytetä, jos olet saanut pakolaisaseman ja hakemus tehdään kolmen kuukauden kuluessa päätöksesi saamisesta.
- Perheenjäseniä ovat sinun huoltajasi.
- Joskus myös muut omaiset voivat hakea oleskelulupaa. Muita omaisia ovat esimerkiksi alaikäiset sisaruksesi.
- Sinä et voi tehdä hakemusta perheenjäsenesi puolesta. Heidän pitää tehdä hakemus Suomen edustustossa.
- Hakemus on maksullinen.

Kielteinen päätös

Päätöksestä valittaminen

- Jos et ole tyytyväinen Maahanmuuttoviraston päätökseen, voit valittaa siitä.
- Edustaja ja oikeudellinen avustaja tekevät valituksen sinun kanssasi.
- Päätöksestä valitetaan aina ensin hallinto-oikeuteen. Jos se hylkää valituksesi voit pyytää valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Se ei tutki kaikkia valituksia.
- Hallinto-oikeus ja korkein hallinto-oikeus voi
 - kumota päätöksen
 - määrätä, että hakemuksesi pitää käsitellä uudelleen
 - määrätä, että sinulle pitää myöntää oleskelulupa
 - hylätä valituksesi.
- Kun päätöksestä ei voi enää valittaa, se on lopullinen.
- **Valituksen käsittelyn ajan saat olla Suomessa.**

Maasta poistuminen

- Jos lopullinen päätöksesi on kielteinen, sinun pitää palata kotimaahasi.
- Sinut voidaan palauttaa vain, jos voidaan varmistua siitä, että olet turvassa ja sinusta huolehditaan kotimaassasi.
- Tämä tarkoittaa, että huoltajasi tai muu perheenjäsenesi ottaa sinut vastaan.
- Voit myös palata vapaaehtoisesti kotimaahan. Edustajasi pitää olla samaa mieltä siitä, että voit palata.
- Sinulle järjestetään paluumatka ja mukana on saattaja.

Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

**TURVAPAIKKA-,
MAAHANMUUTTO- JA
KOTOUTTAMISRAHASTO**

Euroopan unionin tuella

migri.fi

ONE-hanke 1 / 2020

Kuvat: Papunetin kuvapankki, papunet.net, Kuvako,
Kuva 2 muokattu alkuperäisestä